

KIHNU KIRIVÖÖD

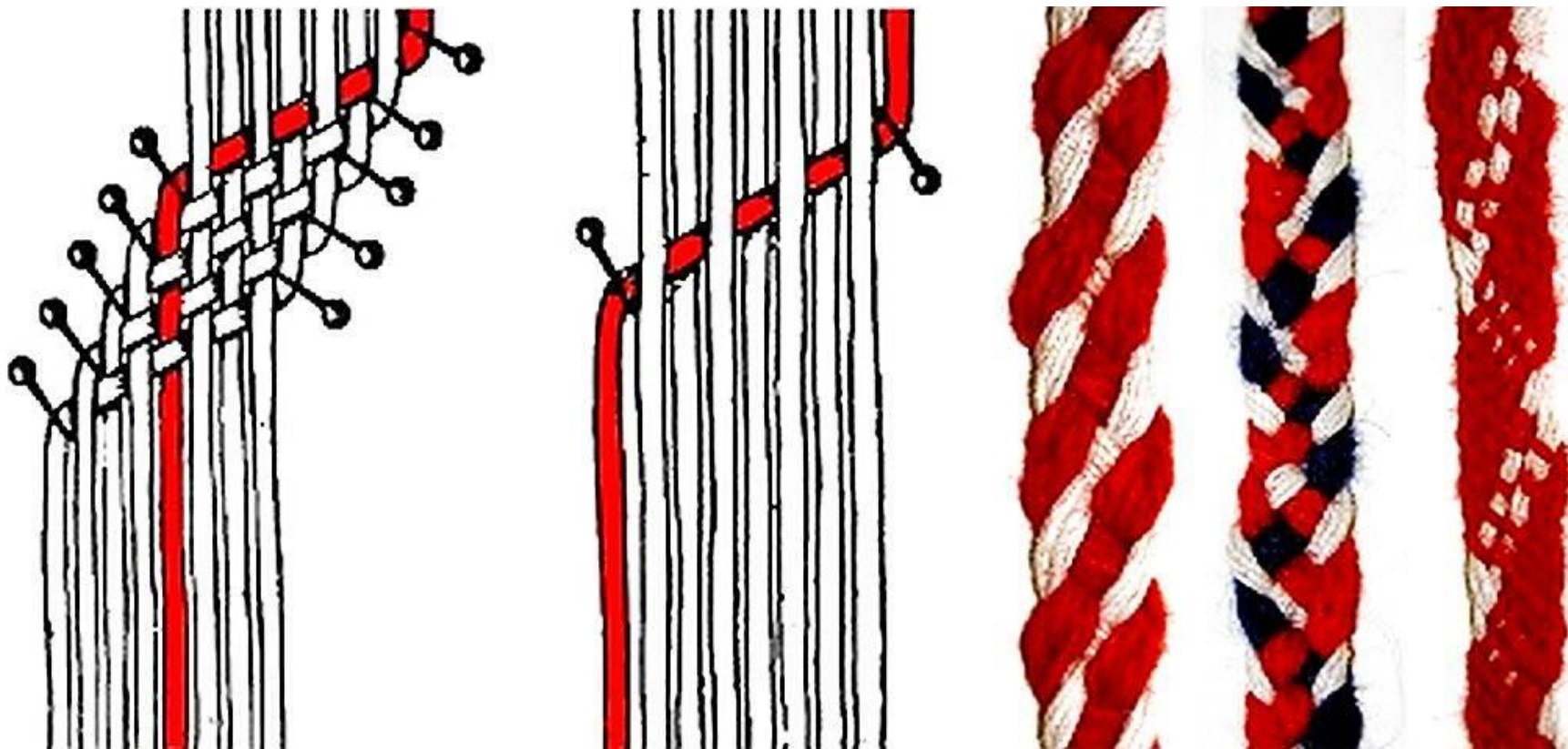
nn KAHE-OTSAGA VÖÖDE NARMASTE TÖÖTLUSED

Tiia Artla

Poolkalasabaline

Levinud viis sääre-, suka- ja põllepaelte põimimiseks.

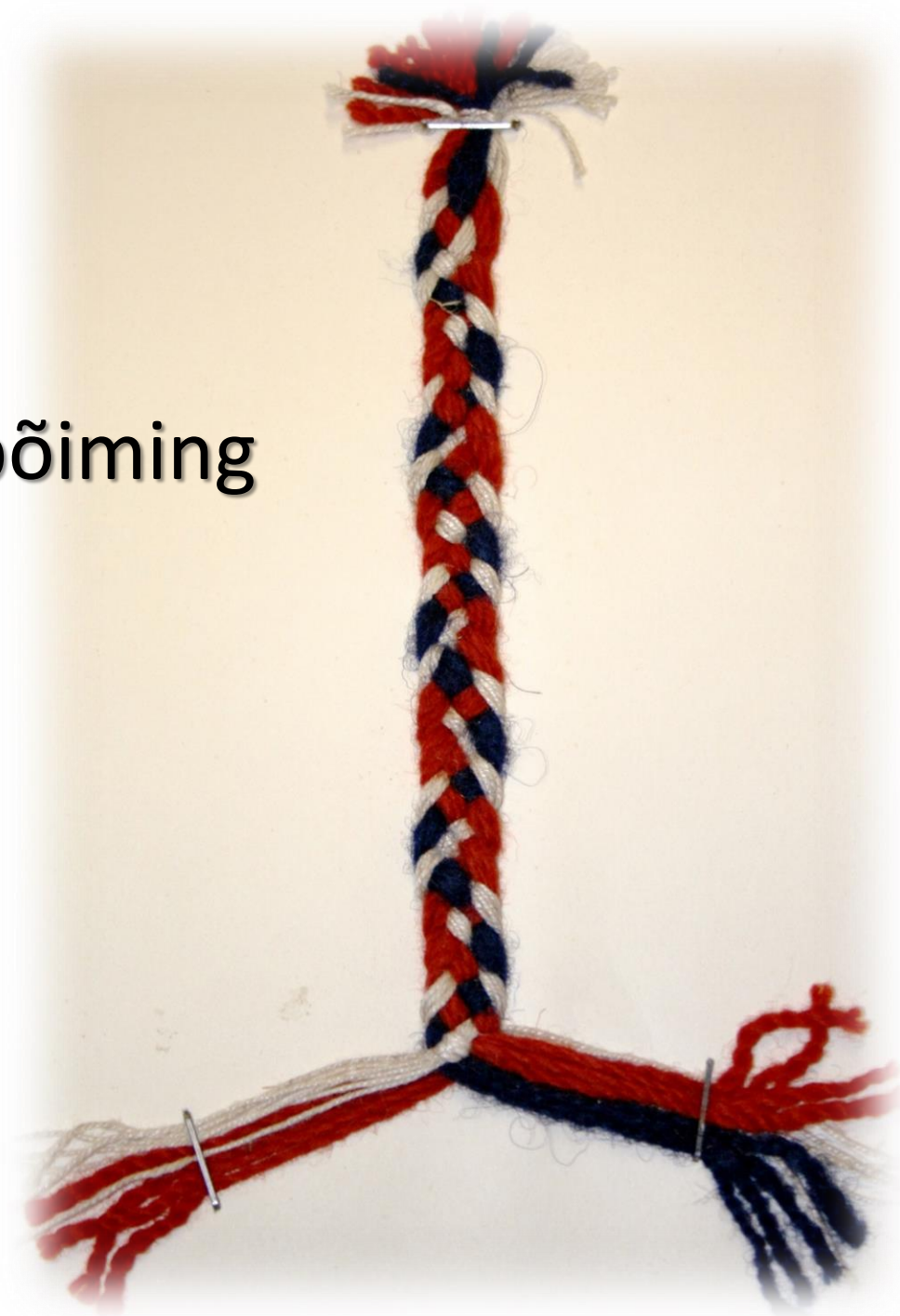
Valdav osa etnograafilisi paelu on põimitud labaselt (lõngad ristlevad üle ühe) või toimselt (ristlemine üle kahe lõnga). Labased paelad on levinud üle kogu Eesti, välja arvatud Kagu-Eesti kaugemas nurgas. Toimset põimet võib kohata eelkõige Lääne- ja Kagu-Eesti paelte puhul. Enamik põimitud paeltest on sümmeetrilised, kuid eri paigus võib kohata ka paelte poolikuid variante, kus lõngad ei jookse peegelpildis keskele kokku, vaid liiguvad pidevalt ühest äärest teise või vahelduvad värvid mõlemas servas erinevalt.

- Võta **näiteks** 9 üht värvi ja 4 teist värvi lõnga.
- Sõlmi lõngad ja kinnita.
- Säti lõngad soovitud värvijärjekorda.
- Põimi paremal asuva lõngaga läbi kõigi lõngade (**1. pealt**, 2. alt jne), kuni lõng jõuab vasaku serva viimaseks lõngaks (soovitus – korja vahelik näpu peale ja too äärelõng sealt läbi).
- Jätka samamoodi rida-realt.
- Lõpeta pael sõlmega või kolmeharulise palmikutega.

NÄIDIS 1

Labane põimim

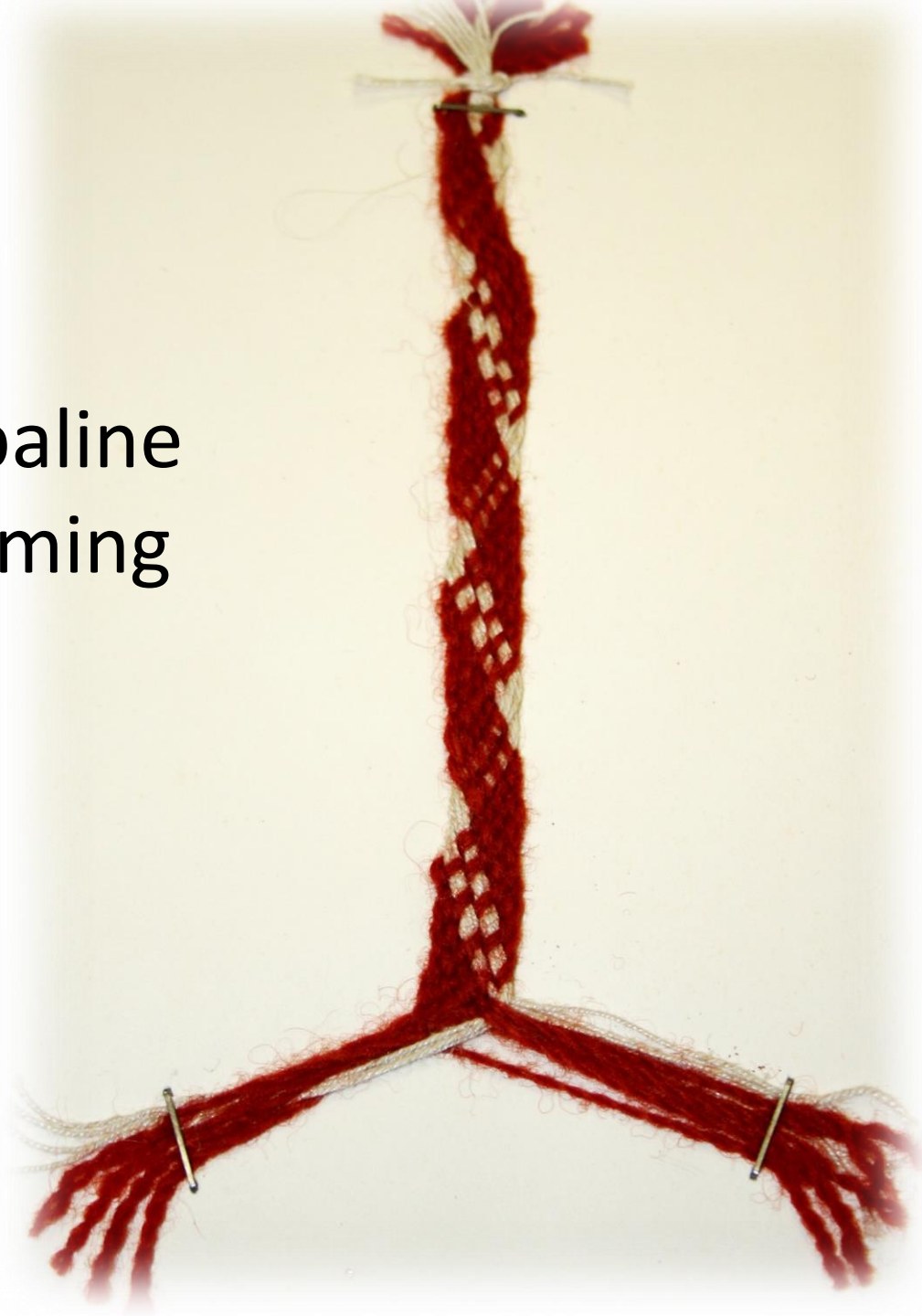
NÄIDIS 2

Labane põimim

NÄIDIS 3

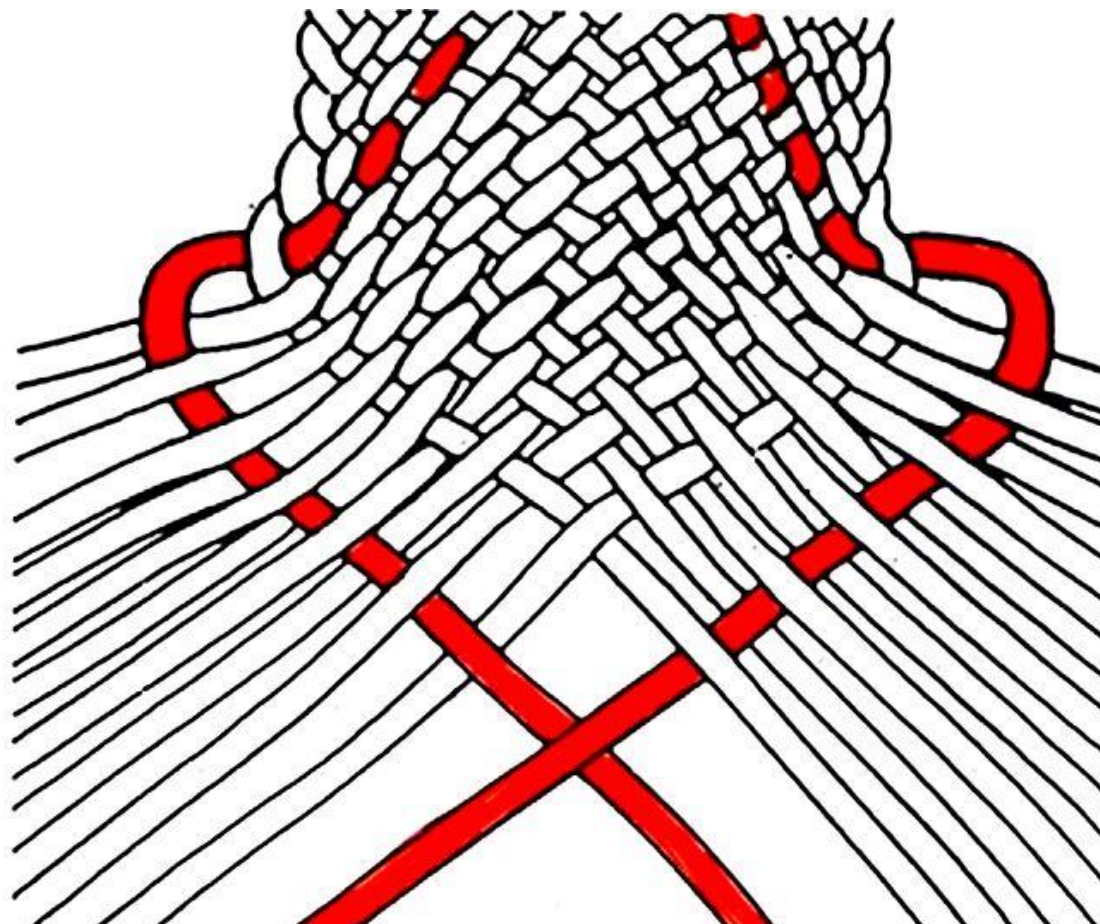
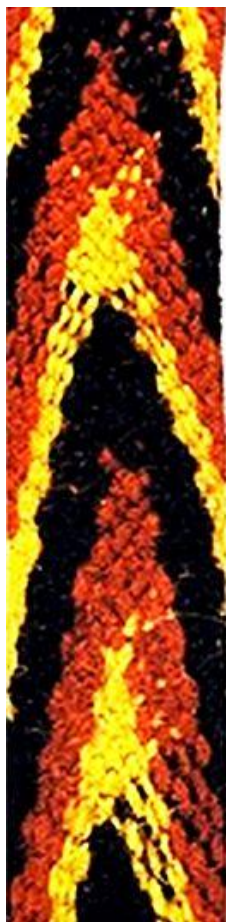
Poolkalasabaline
labane põiming

LABASELT PÕIMITUD täiskalasaline

Täiskalasaba kirjas põimitud paelte puhul asetatakse värvilised lõngad sümmeetriliselt keskelt äärteni. Põimitakse kahes salgas, kord paremast, kord vasakust äärest keskmeni.

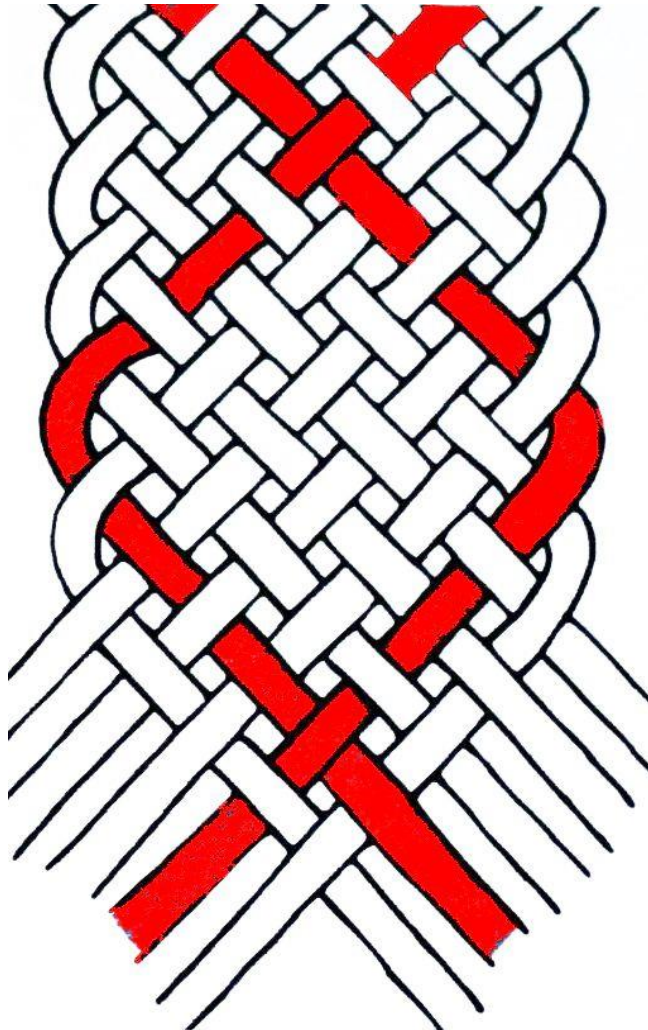
PAARITU ARVU LÕNGADEGA LABANE SÄÄREPAEL (nt lõngu 11/12)

- Paela punumist võib alustada kas otsast või keskelt.
- Enne põimimise alustamist tuleb mõõdetud lõngad lisapaela abil kinnitada näiteks lauajala külge.
- Lõngad rühmitatakse värvide järgi kahte salka sümmeetriliselt keskmest äärteni, kusjuures paaritu arvu lõngade puhul tõstetakse **paremasse salka 1 lõng rohkem**. Põimimine toimub kahes eri salgas.
- Põimimist alustatakse paremast servast, liikudes kõige välimise lõngaga (**1. pealt**, 2. alt jne), kuni lõng jõuab vasaku käe sisemiseks lõngaks.
- Seejärel võetakse vasaku käe kõige välimine lõng ning põimitakse (**1. pealt**, 2. alt jne), kuni lõng jõuab parema käe sisemiseks lõngaks.
- Jätkata rida-realt (vaheldumisi paremalt ja vasakult).
- Töödelda valmis paela otsad.

NB! Mugavam on põimida sõrmedega läbi lõngade (korjata vahelik sõrmele) jälgides, et eelmisel real peal olnud lõng satuks nüüd alla ja vastupidi. Kui vahelik moodustatud, tuleb rea välimine lõng sõrme kõrvalt lihtsalt vahelikust läbi tuua.

PAARISARVU LÕNGADEGA LABANE SÄÄREPAEL

NB! Põimised servadel algavad erinevalt!

- Lõngad jaotuvad salkadesse võrdselt.
- Sõlmi lõngad kokku, jaga värvide järgi sümmeetriliselt kahte kätte ning põimi alustuseks mõni cm palmikut.
- Alusta põimist paremast servast, liikudes kõige välimise lõngaga (**1. pealt**, 2. alt jne), kuni lõng jõuab vasaku käe sisemiseks lõngaks.
- Võta vasaku käe kõige välimine lõng ning põimi (**1. alt**, 2. pealt jne), kuni lõng jõuab parema käe sisemiseks lõngaks.
- Jätka samamoodi rida-realt.
- Lõpeta pael palmikuga, nagu alustasidki.

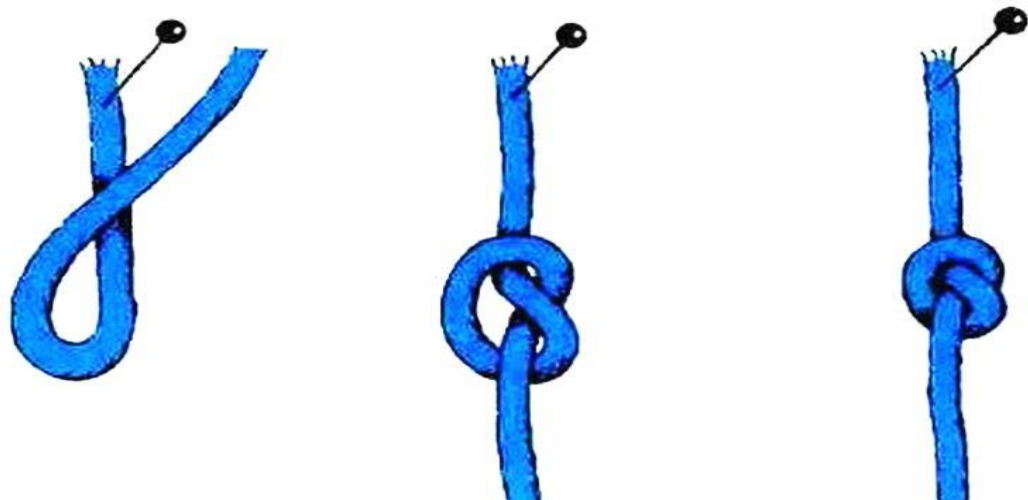
NÄIDIS 4

Kalasaline
labane põimimine

KOLMEHARULISTE PATSIDE PALMITSEMINE

Seo kolm nööri omavahel hobusesabasõlmega kokku nii, et sõlme taha jääksid umbes 3 cm pikkused narmad.

Hobusesabasõlme saad, kui vasakus käes oleva kolme paela otsad pöörad alt üles üle nööride vasakule tagasi nii, et moodustub aas. Tekkinud aasast too paelte otsad läbi suunaga tagant ette. Hoides vasaku käe sõrmedega tekkivat sõlme kergelt kinni libista-tõmba aas sõlmeks kokku.

Palmik

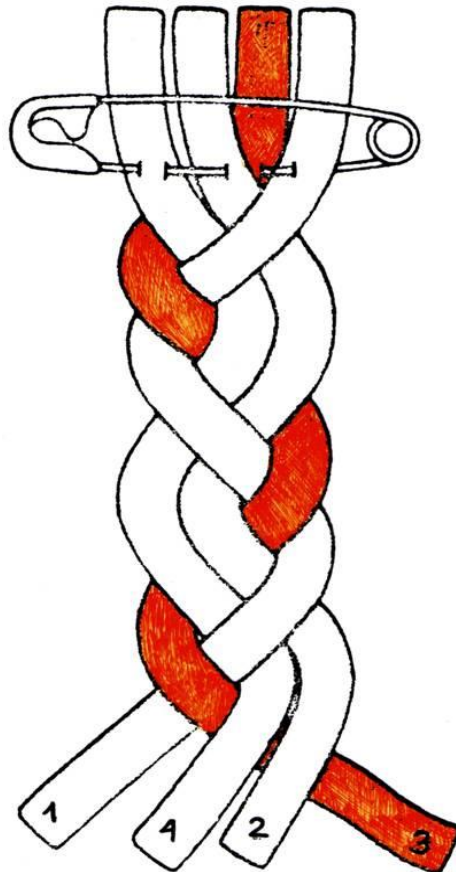
Üldilme – sakilise kirjaga pael.

Töö käik:

1. Võta kolmeharulise palmiku põimimiseks 4 nööri nii, et 2 nööri oleks teist värvi. Seejärel seo 4 nööri omavahel hobusesabasõlmega kokku. Sõlme taha jäävad umbes 3 cm pikkused narmad.
2. Patsi palmitsemine toimub analoogselt palmiku 1 töövõtetele, kusjuures 2 erivärvilist nöör liiguvad kumbki ühe haruna ja teistvärvi nöörid paaris kolmanda haruna.
3. Korda palmiku harude tõstmist vasaku ja parema käe vahel paela valmimiseni. Pael valmib nii, et vaheldumisi – kord paremalt, kord vasakult tõstad äärmisi nööre või nööri keskele.
4. Pinguta kergelt palmitsetut. Palmitsema peab nii tihedalt, et nöör tuleb parajalt tihe, sest lõdvalt palmitsetud pael on välimuselt ebakorrektne.

NB! Aegajalt peaksid rippuvate nööri otsi üksteisest eraldama, sest palmitsemise käigus lähevad risti ka nööri rippuvad otsad, mis hakkavad palmitsemist takistama.

5. Kui nööri otsad on juba piisavalt lühikesteks jäänud, umbes 5 cm pikkusteks, siis lõpeta palmitsetud pael hobusesaba-sõlmega, libistades sõlme kinni palmitsetud osa lõpus.

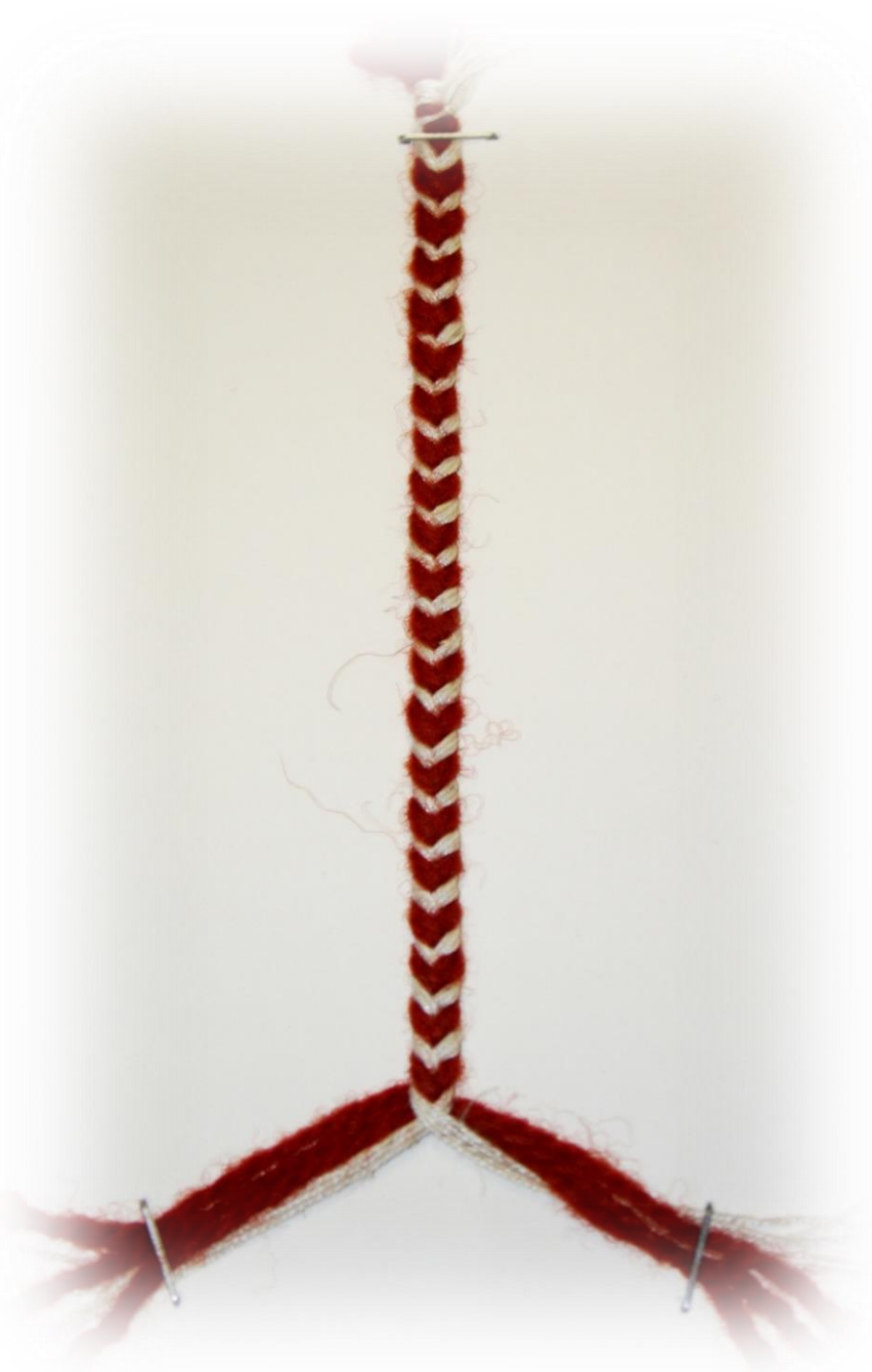
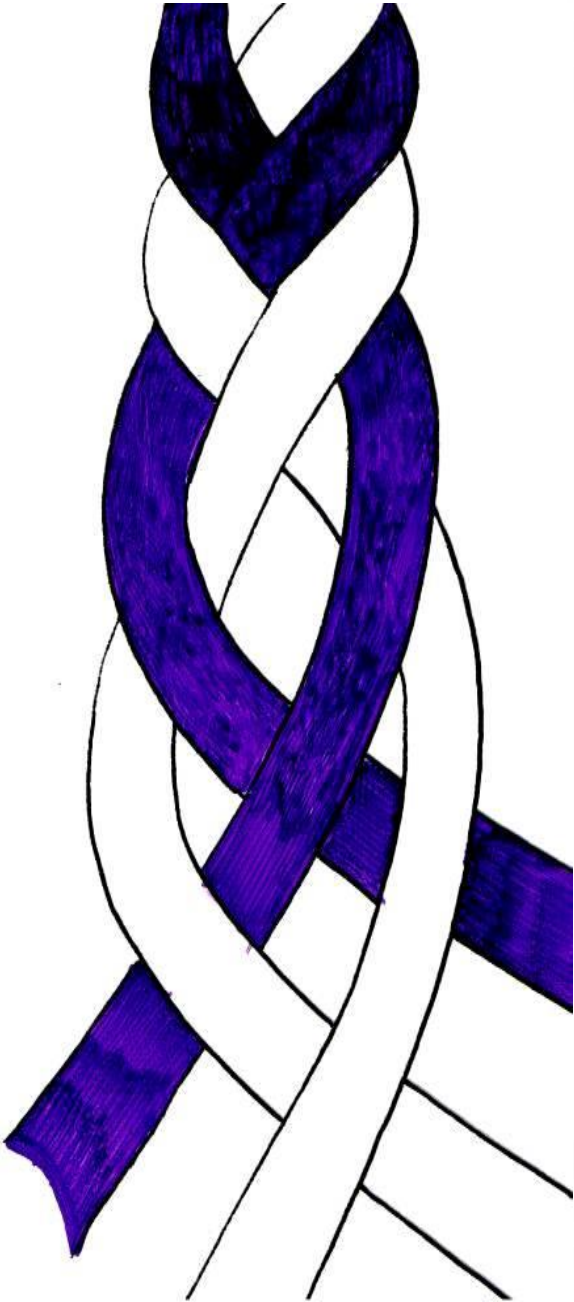

NÄIDIS 5

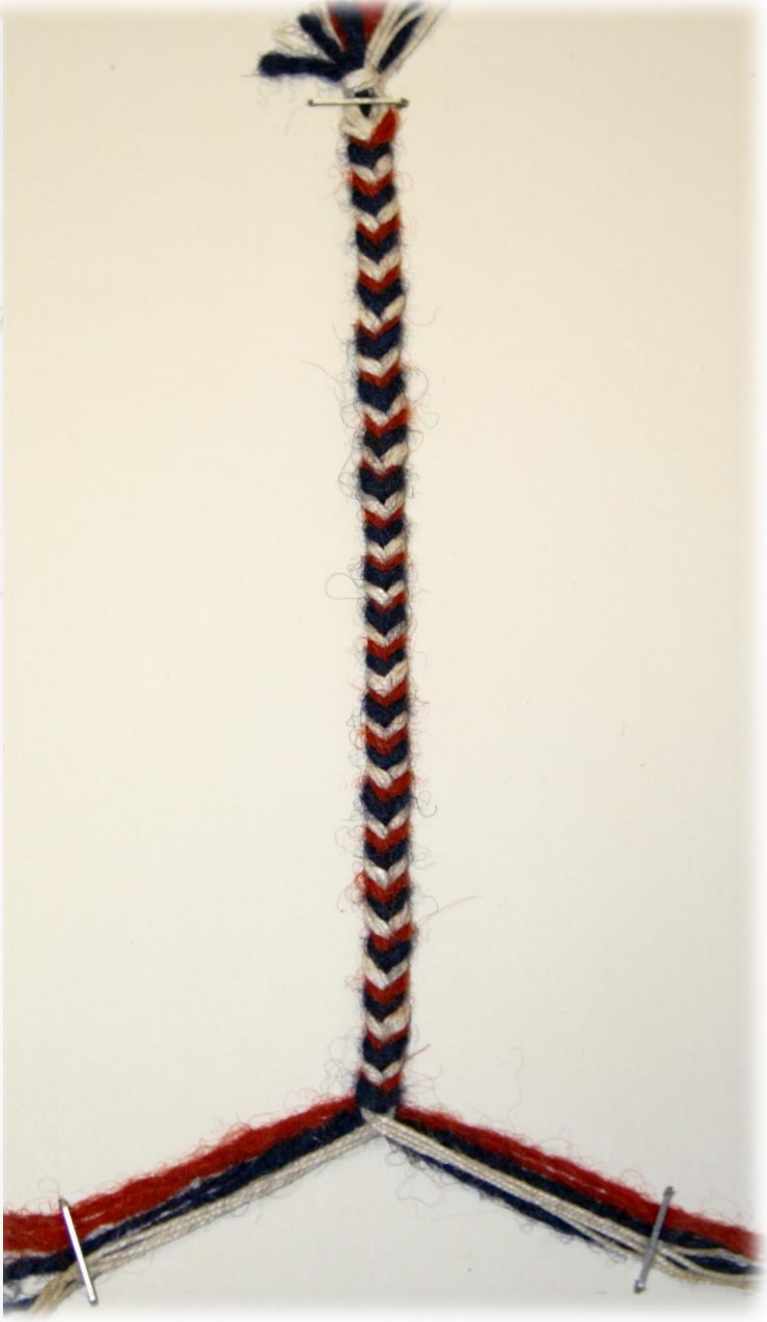
PAARISARVU LÕNGADEGA PALMIKUD

- Võta näiteks 3 erinevat värvi lõnga (võib võtta ka kahekordsetena).
- Sõlmi lõngad hobusesaba sõlmega kokku ja kinnita alusele.
- Jaga lõngad kahte kätte nii, et mõlemas käes oleks 3 erinevat värvi lõnga sümmeetrilises järjestuses.
- Alusta põimist, tõstes parema käe välimise lõnga vasakusse kätte sisemiseks lõngaks.
- Tõsta vasaku käe välimine lõng parema käe sisemiseks lõngaks.
- Jätka lõngade tõstmist vaheldumisi paremalt ja vasakult, jälgides, et lõngapaarid püsiksid samas järjestuses.
- Jälgi, et pingutaksid lõngu punumise käigus piisavalt, nii saad tiheda ja vastupidavama paela.
- Palmik lõpeta hobusesaba sõlmega.

NÄIDIS 6

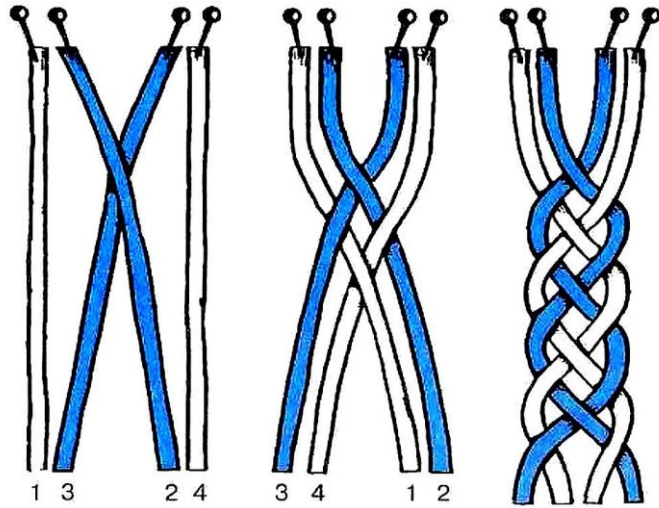
NÄIDIS 7

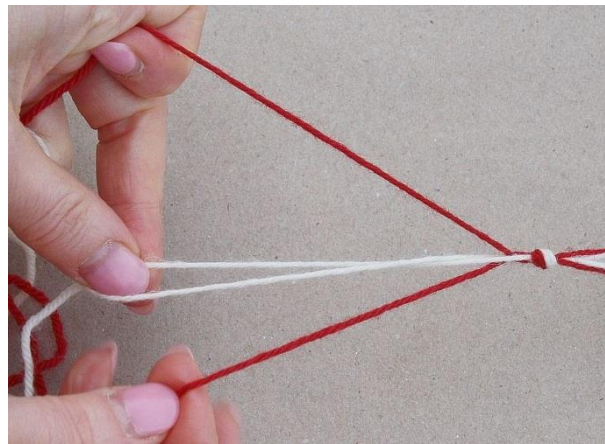
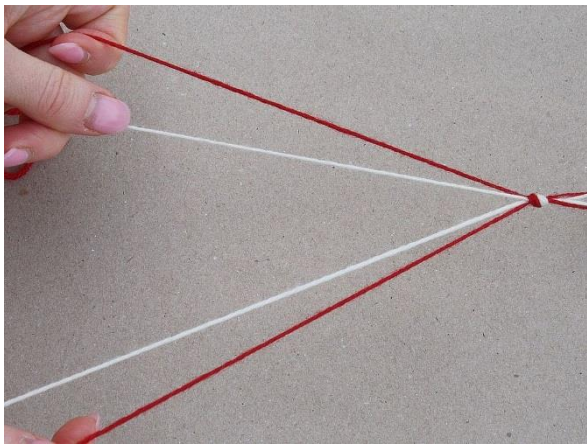
NÄIDIS 12

PONIMUS

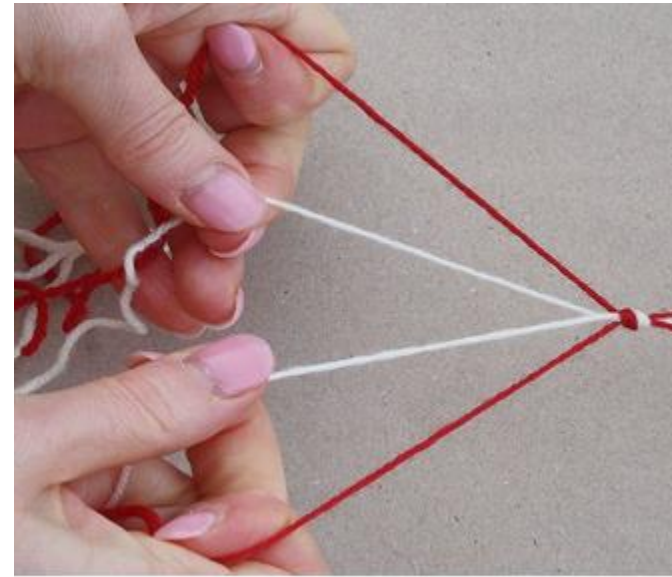
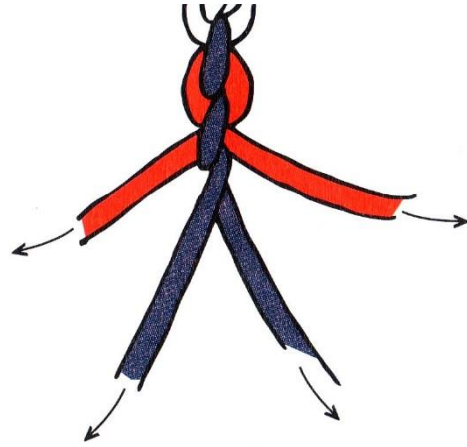

- Võta 4 lõnga, 2 heledat ja 2 tumedat värvi.
- Sõlmi lõngad hobusesabasõlmega kokku ja kinnita alusele.
- Võta kõik 4 lõnga eraldi sõrmede vahele ja hoia ühtlaselt pingul.

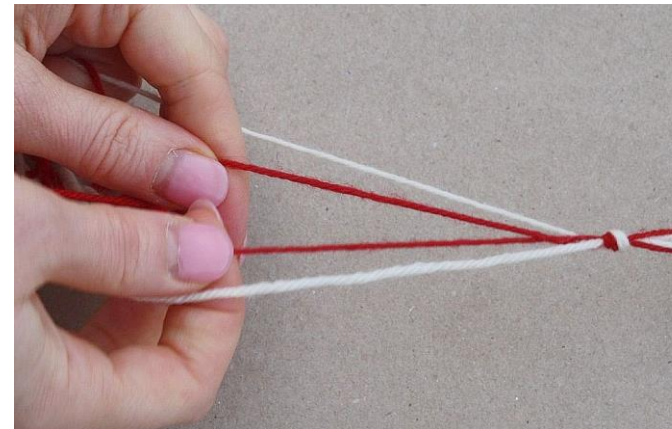

- Ponimuse esimene töövõte - üks hele lõng vii paremale ja teine vasakule (valged lõngad ristuvad omavahel).

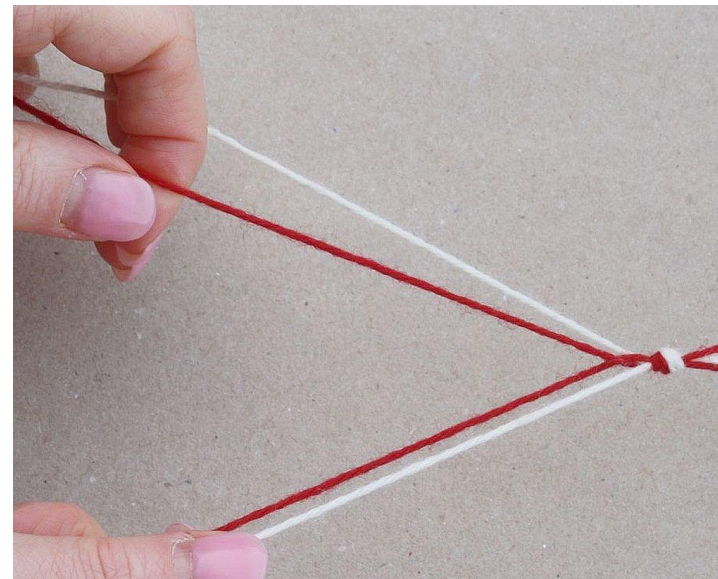
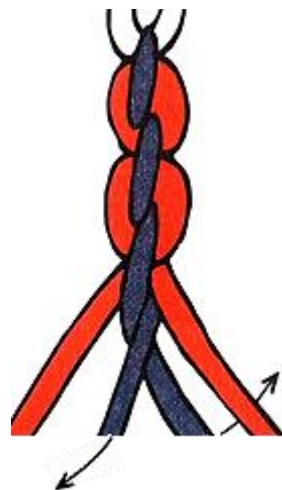
- Ponimuse esimene töövõte - üks hele lõng vii paremale ja teine vasakule (valged lõngad ristuvad omavahel).

- Heledate lõngade vahelt võta üks tume lõng keeruga ette, teine läheb taha (punased lõngad ristuvad omavahel).

- Ja jälle lõngad kahte kätte eraldi sõrmede vahele.

- Töövõtted hakkavad korduma - valged lõngad ristuvad omavahel punaste lõngade vahel.
- Valgete lõngade vahel ristuvad omavahel punased lõngad.

1. Samal moel liigub vasaku käe välimine lõng paremasse kätte. Nüüd peaks mõlemas käes asetsema valge lõng kahe punase lõnga vahel.
2. Tõsta valge lõng paremast käest üle punase vasakusse kätte ja vasaku käe valge lõng samal viisil paremasse.
3. Korda punktides 5 ja 6 kirjeldatut.

NB! Välimisi lõngu põimides pinguta lõngu parajalt nii, et pael lõdvaks või liiga kokku tõmmatuks ei jääks.

4. Lõpeta pael sõlmega.

NÄIDIS 8

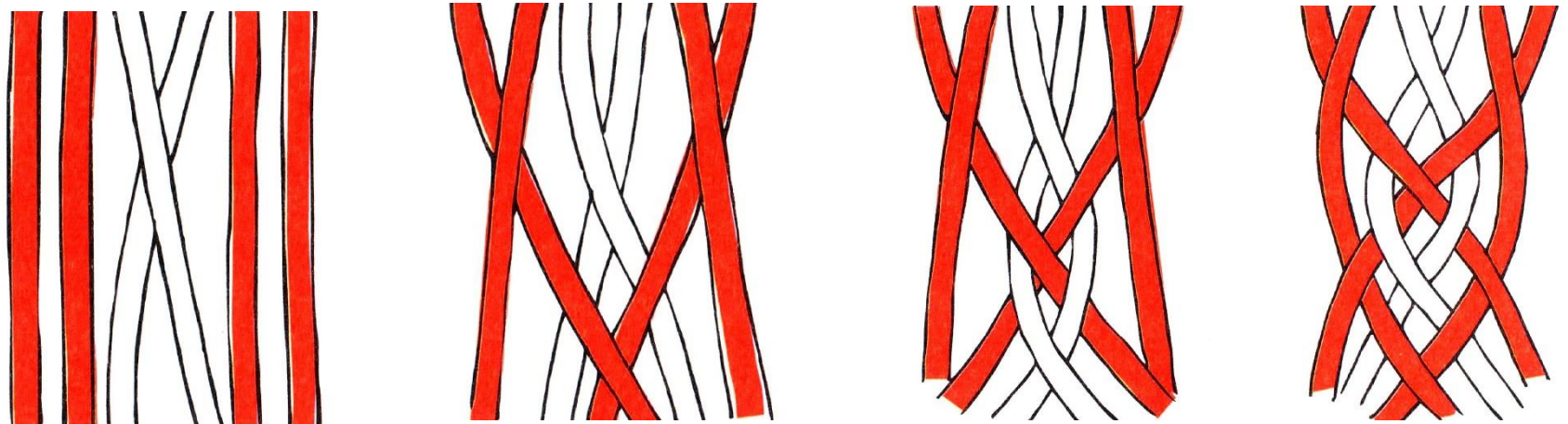

NÄIDIS 9

SÜDAMETEGA PAEL

1. Võta 4 punast ja 2 valget lõnga.
2. Sõlmi lõngad kokku ja kinnita.
3. Jaga lõngad kahte kätte nii, et kummaski käes on 2 punast ja 1 valge lõng järjestuses punane-valge-punane.
4. Alusta põimimist, ristates omavahel valged lõngad (lõng paremast käest vasakusse ja vasakust paremasse).
5. Seejärel vii parema käe väline punane lõng teise punase alt ja valge lõnga pealt vasakusse kätte.

NÄIDIS 10

NÄIDIS 11

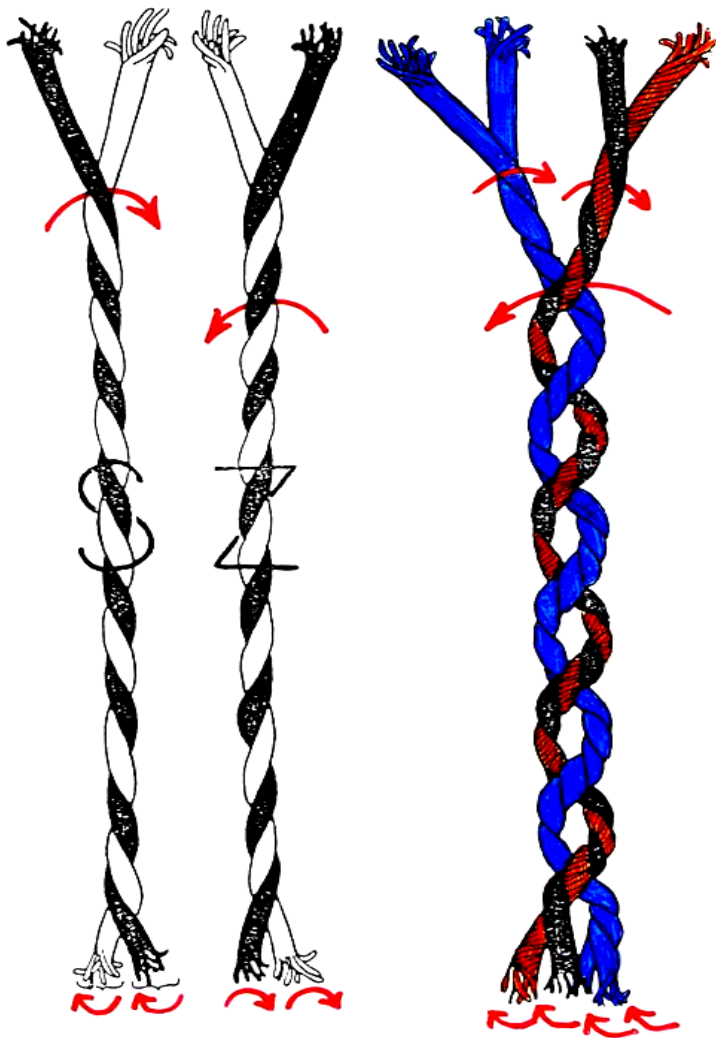

KEERUPAEL

Ühe,- kahe- ja kolmevärviline nöör.

NÄIDIS 13

NÄIDIS 14

Kolmevärviline keerupael

- Võta 3 erinevat värvi lõnga. Iga lõng kahekordsena.
- Sõlmi lõngad kokku ja kinnita.
- Keeruta igat värvi lõngu eraldi suunaga paremale, kuni tekib tugev keerd.
- Hoia keerutatud lõngu või teibi lauale kinni, kuni kordad keerutamist teiste värvilõngadega.
- Seejärel võta kõik kolm keerutatud haru ühte kätte ning keeruta neid koos suunaga vasakule.
- Lõpeta pael sõlmega, et vältida keerdude välja jooksmist.

NÄIDIS 15

NÄIDIS 16

NÄIDIS 17

NÄIDIS 18

NÄIDIS 19

NÄIDIS 20

NÄIDIS 21

